

# Metodbeskrivning 2025

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till [alternativaformat@socialstyrelsen.se](mailto:alternativaformat@socialstyrelsen.se).

# Innehåll

|                                                |          |
|------------------------------------------------|----------|
| <b>Statistikens innehåll.....</b>              | <b>4</b> |
| Målpopulation.....                             | 4        |
| Målpopulation – Hemtjänst.....                 | 4        |
| Målpopulation – Särskilt boende .....          | 4        |
| Rampopulation .....                            | 4        |
| Datainsamling.....                             | 5        |
| Insamlingsperiod .....                         | 6        |
| Tillförlitlighet.....                          | 6        |
| Ramtäckning.....                               | 7        |
| Svarsfrekvens .....                            | 9        |
| Representativitet och bortfall .....           | 12       |
| Statistiska mått och redovisningsgrupper ..... | 17       |

# Statistikens innehåll

## Målpopulation

Målpopulationen är samtliga enheter som avses undersökas.

### Målpopulation – Hemtjänst

I den del av undersökningen som år 2025 handlar om hemtjänst består målpopulationen av personer som:

- Är 65 år eller äldre den 31 december 2024.
- Har verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) om hemtjänst i ordinärt boende den 31 december 2024. Hemtjänsten ska omfatta minst en av insatserna service, personlig omvårdnad, ledsagning eller avlösning av anhörig i hemmet. Personer som enbart har hemtjänstinsatserna nattillsyn, matdistribution och/eller trygghetslarm ska inte ingå.

Kommunerna ska även inkludera personer som får hemtjänstinsatser från ett utförarkontor i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

### Målpopulation – Särskilt boende

I den del av undersökningen som år 2025 handlar om särskilt boende för äldre består målpopulationen av personer som:

- Är 65 år eller äldre den 31 december 2024.
- Har ett verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL om permanent särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL den 31 december 2024.

Kommunerna ska även inkludera personer som får en plats på särskilt boende i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

## Rampopulation

Målpopulationen består av alla de äldre personer som är tänkta att ingå i undersökningen. Rampopulationen är i detta fall de som vi faktiskt får tillgång till genom kommunerna. Undersökningen har två rampopulationer, personer i ordinärt boende med hemtjänst och personer på särskilt boende för äldre. Undersökningens resultat ska vara möjliga att redovisa på verksamhetsnivå. För att få en komplett förteckning över samtliga

verksamheter och individer uppmanas kommunerna inför varje år att uppdatera informationen om de utförare som verkar i respektive kommun samt att koppla personerna i rampopulationen till respektive verksamhet. Inför undersökningen år 2025 uppdaterade 289 av 290 kommuner informationen. Mellan det att inventeringen av individer och enheter sker och utskicket av enkäterna görs går det cirka åtta veckor.

Det förekommer att äldre personer byter utförare av äldreomsorgen. Om kommunen vid uppgiftslämnandet kände till den nya utföraren angavs denna. I de fall kommunen visste att ett byte skulle komma att ske men inte visste till vilken utförare, eller om personen bytte senare under våren, angavs den utförare som var aktuell per den 31 december 2024 alternativt angavs ”okänd utförare”. Svar från personer som inte gick att knyta till en utförare kopplades till kommunens totala resultat.

Inför enkätutskicken samkördes personuppgifterna med Skatteverkets avisering av befolkningsuppgifter för att få fram adressuppgifter till målpopulationen. Följande personer exkluderades från undersökningen innan enkäterna skickades ut:

- Personer som ha avlidit.
- Personer som har emigrerat efter den 31 december 2024.
- Personer med hemtjänst som har flyttat till en annan kommun efter den 31 december 2024.
- Personer på särskilt boende som har bytt bostadsadress efter den 31 december 2024.

## Datainsamling

Institutet för Kvalitetsindikatorer i Göteborg AB (Indikator) har genomfört datainsamling och registrering på uppdrag av Socialstyrelsen. Insamlingen genomfördes främst via postenkäter men respondenterna hade även möjlighet att svara digitalt. I missivet informerades det om:

- Att den äldre personen gärna får ta hjälp av till exempel en anhörig, vän eller god man för att svara på frågorna men att svaren ska spegla den äldre personens uppfattning.
- Att den äldre personen helst ska undvika att be personalen om hjälp med att svara på frågorna.
- Att den som svarar på enkäten digitalt kan lämna kommentarer.
- Att anhöriga som hjälper till att svara på enkäten digitalt också kan svara på frågor riktade till dem själva.
- Att den som svarar på enkäten digitalt utöver svenska, kan svara på finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, engelska och arabiska.

## Insamlingsperiod

Eftersom undersökningens målpopulation är stor, delades utskicken upp på ett flertal dagar för att underlätta den praktiska hanteringen.

Frågeformulären, informationsbrev och juridisk bilaga skickades ut med post. Det första utskicket för hemtjänst gjordes den 20 mars 2025. Den 11 april 2025 skickades en första påminnelse till de som ännu inte hade svarat. De som ännu inte svarat den 7 maj fick en andra påminnelse som även innehöll en ny enkät.

Det första utskicket för särskilt boende gjordes den 17 mars 2025. Därefter skickades även här två påminnelser till de som ännu inte svarat. Den första påminnelsen skickades den 11 april 2025 och den andra påminnelsen med en ny enkät skickades den 2 maj 2025. Insamlingen avslutades den 30 maj 2025.

Registreringen av de inkomna svaren gjordes maskinellt i en så kallad scanner. De inskickade enkäterna kontrollerades översiktligt i samband med datainsamlingen.

## Tillförlitlighet

Respondenternas kön, ålder och vem som har fyllt i enkäten har ett visst samband med hur respondenterna svarar det visar resultaten från föregående år som undersökningen gjorts.

Män tenderar att svara mer positivt än kvinnor, äldre tenderar att svara mer positivt än yngre och frågorna besvaras generellt mer positivt när den äldre personen svarar själv, något mindre positivt när personen svarar tillsammans med någon och minst positivt när någon annan svarar åt den äldre personen.

Över tid har det skett en förskjutning i könsfördelningen. Hos respondenterna som bor i ordinärt boende och har hemtjänst har andelen män blivit 6 procentenheter större och hos de som bor på särskilt boende har andelen män som svarat på enkäten blivit 3 procentenheter större jämfört med 2013.

Det har också skett en förskjutning i fördelningen mellan åldersgrupperna. Andelen av de som har hemtjänst och som är mellan 65 och 84 år, är 22 procentenheter större och andelen av de som bor på särskilda boenden och är mellan 65 och 84 år är nio procentenheter större jämfört med 2013.

Likaså har andelen av de äldre som svarar själva ökat över tid. Jämfört med 2014 så har andelen äldre personer med hemtjänst som svarat själva ökat med sju procentenheter och andelen som bor på särskilt boende som svarat själva har ökat med fyra procentenheter. De som har svarat tillsammans med en anhörig, vän eller bekant har för dem med hemtjänst ökat fyra procentenheter och för dem på säbo med 12 procentenheter. Av de som har

hemtjänst svarar majoriteten själva (57 %) medan enkäterna till de som bor på särskilt boende oftast besvaras av någon annan, vanligtvis en anhörig (52 %).

Socialstyrelsen har analyserat om respondentgruppernas förändrade sammansättning över tid har påverkat resultaten i undersökningen. Resultatet av denna analys tyder på att förändringarna i undersökningens resultat över tid faktiskt beror på att uppfattningen om äldreomsorgen har förändrats, inte på att storleken på de olika respondentgrupperna har förändrats.

Bortfallet i denna årliga undersökning är troligen alltid systematiskt på så sätt att det är fler av de som är friskare som svarar. Det är sannolikt en underrepresentation av de som är sjukare, eftersom det kan vara svårt eller omöjligt att svara på en enkät för den som är svårt sjuk i till exempel demens.

Undersökningens resultat var till och med 2019 robusta. År 2020 utbröt coronapandemin i Sverige samtidigt som det årets data samlades in. Resultaten i 2020 års undersökning var generellt betydligt mer positiva än tidigare år vilket kan ha ett samband med att det då var en större andel som hade svarat själva (eftersom personer över 70 år rekommenderades att undvika sociala kontakter). År 2021 gjordes inte undersökningen men när den gjordes 2022 hade coronapandemin pågått i två år och resultaten av det årets undersökning var betydligt mer negativa än något tidigare år. Det hade troligen ett samband med att coronapandemin faktiskt hade påverkat samhället och de äldre personernas liv negativt.

Eftersom resultaten var robusta fram till och med 2019, att de var ovanligt positiva 2020 då ovanligt många hade svarat själva och att de var ovanligt negativa 2022 då coronapandemin hade pågått i två år tyder det sammantaget på att undersökningens resultat har god tillförlitlighet.

## Ramtäckning

För att kvalitetsbedöma en undersökning är det viktigt att beakta hur väl rampopulationen stämmer överens med målpopulationen, det vill säga hur väl man har nått de objekt som ska mätas. Täckningsfel, med under- eller övertäckning, innebär att målpopulationen och rampopulationen inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa individer som ingår i målpopulationen saknas i rampopulationen, medan övertäckning innebär att individer som inte ingår i målpopulationen ändå finns i rampopulationen. Ett sätt att minska täckningsfelen är att ha bra och uppdaterade register. Inför varje ny undersökning genomför Indikator på uppdrag av Socialstyrelsen en inventering av vilka kommuner och verksamheter som vill delta.

Inventeringen görs med hjälp av kontaktpersoner i kommunerna och uppgiftslämnare i verksamheterna. Trots att kontaktpersonerna i

kommunerna får tydliga instruktioner om inventeringen av individer och enheter så vet vi att det förekommer att enkäter skickas till individer som inte ingår i målpopulationen.

## Övertäckning

Personer som kommit med i rampopulationen trots att de inte ska göra det ska i möjligaste mån tas bort, men det förutsätter att dessa personer går att identifiera. Exempel på övertäckning är:

- Personer som är avlidna.
- Personer med felaktig uppgift om insats.
- Personer som har hemtjänst eller bor på särskilt boende för äldre den 31 december 2024, men inte vid undersökningstillfället.

Vissa kommuner har svårt att exkludera individer som har hemtjänst men som bara har trygghetslarm, matdistribution, boendestöd, kvälls- natt- eller helgtillsyn och därmed inte ska ingå, och vissa kommuner har svårt att exkludera personer som har korttidsplatser på särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens förhoppning är att i samarbete med kommunerna kunna minska övertäckningen i framtida undersökningar. Rampopulationen (bruttourvalet) i undersökningen skapades nästan tre månader före det första utskicket, under så lång tid är det förhållandevis många som hinner avlida eller flytta. De som hinner avlida eller flytta går att upptäcka innan utskick när rampopulationen kontrolleras mot folkbokföringsregistret. De som meddelat att de inte har hemtjänst, endast har natttillsyn, matdistribution eller trygghetslarm, tillfälligt bor på ett särskilt boende eller inte alls bor på ett särskilt boende är också en del av övertäckningen.

Den effekt som en övertäckning kan ha på resultaten är:

- Att bortfallet överskattas då det även innehåller övertäckning.
- Att individer som ingår i övertäckningen besvarar enkäten vilket leder till att resultatet inte blir riktigt representativt för den egentliga rampopulationen.
- Att partiellt bortfall kan öka då de i högre grad svarar ”Vet inte”.

### Tabell 1. Övertäckning

Hemtjänst och särskilt boende. Antal personer – 2025.

|                      | Hemtjänst | Särskilt boende |
|----------------------|-----------|-----------------|
| <b>Bruttourval</b>   | 162 541   | 82 442          |
| <b>Övertäckning</b>  | 14 436    | 8 541           |
| <b>Målpopulation</b> | 148 105   | 73 901          |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2025, Socialstyrelsen.

## Undertäckning

Undertäckningen utgörs av personer som inte ingår i rampopulationen trots att de ingår i målpopulationen. I årets undersökning var det en kommun som valde att inte delta. Exempel på undertäckning som är svårare att få kunskap om är:

- Personer som är felrapporterade, till exempel personer som hade hemtjänst eller särskilt boende men som inte inrapporterades.
- Personer utan adressuppgift hos Skatteverket.
- Personer som har flyttat men har kvar samma hemtjänstinsatser.

Eftersom det är svårare att få kännedom om dessa personer är det också svårt att veta hur många de är. Det troliga är dock att det är relativt få personer och att det inte finns någon systematik i bakgrundsvariabler. Därmed borde inte undertäckningen vara ett problem för resultatens kvalitet.

## Mätfel

När lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter kallas det mätfel. Det kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt. Eftersom det är möjligt för anhöriga och andra att hjälpa den äldre personen att svara på enkäten (till exempel när den äldre personen har en demenssjukdom) är det möjligt att de lämnade svaren egentligen inte är vad den äldre personen själv skulle ha svarat.

Då svaren delas upp utifrån vem som har svarat på/fyllt i enkäten så framkommer att när den äldre själv svarar, är svaren generellt något mer positiva än när den äldre fått hjälp med att svara och minst positiva är de svar som lämnas av enbart någon annan. Denna typ av mätfel slår troligen som mest igenom på demensavdelningar. En annan problematik är att den äldre personen är i kontakt med många olika personer från hemtjänsten och många olika personalkategorier på det särskilda boendet och att de därför kan ha svårt att ge ett svar på en fråga som ska representera all personal. Ibland har respondenterna satt sina kryss i mitten av skalan, ibland lämnar de kommentarer vid sidan om frågorna som påpekar detta problem. Det har också framkommit att respondenter som bara har lite hjälp från hemtjänst inte tycker att alla frågor är relevanta för dem.

## Svarsfrekvens

Det var totalt 83 401 personer som besvarade hemtjänstundersökningen. Det motsvarar en svarsfrekvens på 56 procent. För undersökningen om särskilt boende var det 32 322 personer som besvarade enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 44 procent (tabell 2). Jämfört med föregående år har

svarsfrekvensen ökat en procentenhet för hemtjänsten och är oförändrad för säbo.

## Tabell 2. Svarsfrekvens - År

Hemtjänst, särskilt boende och totalt. Andel i procent (%) som besvarat undersökningen under åren 2013–2025. Undersökningen gjordes inte 2021.

| År   | Hemtjänst | Särskilt boende | Totalt |
|------|-----------|-----------------|--------|
| 2013 | 70        | 57              | 64     |
| 2014 | 67        | 55              | 63     |
| 2015 | 67        | 55              | 63     |
| 2016 | 65        | 56              | 62     |
| 2017 | 63        | 54              | 60     |
| 2018 | 60        | 49              | 56     |
| 2019 | 60        | 50              | 56     |
| 2020 | 57        | 40              | 48     |
| 2022 | 59        | 43              | 51     |
| 2023 | 58        | 45              | 52     |
| 2024 | 55        | 44              | 50     |
| 2025 | 56        | 44              | 50     |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2025, Socialstyrelsen.

För att motverka sjunkande svarsfrekvenser och försöka motivera och förenkla för fler äldre personer att svara på enkäterna har Socialstyrelsen:

- Tagit fram affischer för att ansvariga i kommuner och verksamheter enklare ska kunna informera om att undersökningen pågår (2018).
- Tagit fram mallar som kan användas som brev eller affischer för att kommuner och verksamheter lättare ska kunna återföra undersökningens resultat till de som har svarat och deras anhöriga (2019).
- Översatt enkäterna på webben till fler språk, de finns nu på engelska, arabiska, finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska (2022).
- Uppdaterat enkäterna genom att ta bort två frågor och lägga till två för att följa samhällsutvecklingen och för att enkäterna ska uppfattas som mer relevanta att svara på (2024).

## Svarsfrekvens för ålderskategori och kön

Svarsfrekvensen ökar i stort sett med ålder (tabell 3). Både bland dem som har hemtjänst och hos dem som bor på säbo. Det är fler kvinnor än män som har svarat i båda grupperna.

**Tabell 3. Svarsfrekvens – Ålder, kön och totalt**

Hemtjänst och särskilt boende. Andel i procent (%) – 2025.

|              | Hemtjänst | Särskilt boende |
|--------------|-----------|-----------------|
| <b>Ålder</b> |           |                 |
| 65–69        | 46        | 32              |
| 70–74        | 49        | 35              |
| 75–79        | 53        | 39              |
| 80–84        | 57        | 41              |
| 85–89        | 59        | 44              |
| 90–94        | 61        | 49              |
| 95–99        | 61        | 54              |
| 100–         | 58        | 57              |
| <b>Kön</b>   |           |                 |
| Kvinnor      | 57        | 44              |
| Män          | 56        | 43              |
| Totalt       | 56        | 44              |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2025, Socialstyrelsen.

## Post och webbenkäter

Enkäterna skickas ut postalt men det finns en individuell kod som gör det möjligt att svara digitalt. De allra flesta svarade på pappersenkäten men 8 procent av respondenterna med hemtjänst och 15 procent av dem på säbo svarade på webb. Webbenkäten tillhandahölls på svenska, finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, arabiska och engelska (tabell 4).

**Tabell 4. Antal besvarade enkäter på webben – Olika språk**

Hemtjänst samt särskilt boende, antal – 2025.

|                        | Svenska | Finska | Arabiska | Engelska | Sydsamiska | Totalt |
|------------------------|---------|--------|----------|----------|------------|--------|
| <b>Hemtjänst</b>       | 6 647   | 19     | 83       | 20       | 1          | 6 584  |
| <b>Särskilt boende</b> | 4 936   | 8      | 8        | 0        | 0          | 4 960  |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2025, Socialstyrelsen.

## Representativitet och bortfall

### Representativiteten hos de svarande

Vid kvalitetsbedömning av en undersökning är det viktigt att beakta hur väl målpopulationen och rampopulationen stämmer överens. I detta fall att personer som är 65 år och äldre och som har stöd av hemtjänst i ordinärt boende eller som bor på särskilt boende för äldre har haft möjlighet att delta. Det är en kommun som valt att inte delta i årets undersökning. Den kommunen har 17 000 invånare.

Likaså är det viktigt att beakta om de som faktiskt deltagit i undersökningen stämmer överens med rampopulationen, att det är ungefär samma fördelning mellan kön och ålder.

### Bortfall

Av dem som har hemtjänst var det 64 704 personer av totalt 148 105 som inte besvarade enkäten. Det motsvarar ett bortfall på 44 procent på riksnivå (tabell 5). På kommunnivå varierar bortfallet mellan 28 och 58 procent. Av dem som bor på särskilt boende var det 41 579 personer av totalt 73 901 som inte besvarade enkäten, vilket motsvarar ett bortfall på 56 procent. Bortfallet på kommunnivå varierar mellan 33 och 77 procent.

Det är högre bortfall hos de som bor på särskilt boende jämfört med dem som har hemtjänst. Åldersindelad är bortfallet något högre i de yngre åldersgrupperna och lägre i de äldre. Skillnaderna mellan kvinnor och män är små i de flesta åldersgrupper men i åldersgruppen 100 år eller äldre är det lite större skillnader i bortfallet mellan kvinnor och män.

**Tabell 5. Bortfall – Ålder, grupperat på kön och totalt.**

Hemtjänst och särskilt boende, antal och andel i procent (%) – 2025.

|                       | Hemtjänst          |                    |                      | Särskilt boende    |                    |                      |
|-----------------------|--------------------|--------------------|----------------------|--------------------|--------------------|----------------------|
|                       | Ram-<br>population | Bortfall,<br>antal | Bortfall,<br>procent | Ram-<br>population | Bortfall,<br>antal | Bortfall,<br>procent |
| <b>Totalt</b>         | <b>148 105</b>     | <b>64 704</b>      | <b>44 %</b>          | <b>73 901</b>      | <b>41 579</b>      | <b>56 %</b>          |
| 65–69 år              | 7 538              | 4 110              | 55 %                 | 2 272              | 1 541              | 68 %                 |
| 70–74 år              | 12 965             | 6 644              | 51 %                 | 4 920              | 3 220              | 65 %                 |
| 75–79 år              | 24 601             | 11 461             | 47 %                 | 10 665             | 6 562              | 62 %                 |
| 80–84 år              | 34 459             | 14 854             | 43 %                 | 15 243             | 9 019              | 59 %                 |
| 85–89 år              | 36 481             | 15 007             | 41 %                 | 17 802             | 9 911              | 56 %                 |
| 90–94 år              | 24 116             | 9 526              | 40 %                 | 14 957             | 7 623              | 51 %                 |
| 95–99 år              | 7084               | 2 740              | 39 %                 | 6 806              | 3 168              | 47 %                 |
| 100 år<br>eller äldre | 861                | 362                | 42 %                 | 1236               | 535                | 43 %                 |
| <b>Kvinnor</b>        | <b>92 583</b>      | <b>40 054</b>      | <b>43 %</b>          | <b>48 497</b>      | <b>26 973</b>      | <b>56 %</b>          |
| 65–69 år              | 3 584              | 1 904              | 53 %                 | 1 011              | 688                | 68 %                 |
| 70–74 år              | 6 710              | 3 424              | 51 %                 | 2 382              | 1 586              | 67 %                 |
| 75–79 år              | 14 049             | 6 489              | 46 %                 | 5 845              | 3 687              | 63 %                 |
| 80–84 år              | 21 098             | 9 150              | 43 %                 | 9 296              | 5 540              | 60 %                 |
| 85–89 år              | 24 084             | 9 927              | 41 %                 | 12 164             | 6 791              | 56 %                 |
| 90–94 år              | 16 990             | 6 790              | 40 %                 | 11 278             | 5 712              | 51 %                 |
| 95–99 år              | 5 378              | 2 084              | 39 %                 | 5 548              | 2 596              | 47 %                 |
| 100 år<br>eller äldre | 690                | 286                | 41 %                 | 1073               | 473                | 44 %                 |
| <b>Män</b>            | <b>55 522</b>      | <b>24 650</b>      | <b>44 %</b>          | <b>25 304</b>      | <b>14 506</b>      | <b>57 %</b>          |
| 65–69 år              | 3 954              | 2 206              | 56 %                 | 1 261              | 853                | 68 %                 |
| 70–74 år              | 6 255              | 3 220              | 51 %                 | 2 538              | 1 634              | 64 %                 |
| 75–79 år              | 10 552             | 4 972              | 47 %                 | 4 820              | 3 875              | 80 %                 |
| 80–84 år              | 13 361             | 5 704              | 43 %                 | 5 947              | 3 479              | 59 %                 |
| 85–89 år              | 12 397             | 5 080              | 41 %                 | 5 638              | 3 120              | 55 %                 |
| 90–94 år              | 7 126              | 2 736              | 38 %                 | 3 679              | 1 911              | 52 %                 |
| 95–99 år              | 1 706              | 656                | 38 %                 | 1 258              | 572                | 45 %                 |
| 100 år<br>eller äldre | 171                | 76                 | 44 %                 | 163                | 62                 | 38 %                 |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2025, Socialstyrelsen.

Det finns en stor risk för att bortfallet till övervägande del består av personer som inte själva kan besvara enkäten, till exempel personer med demenssjukdom eller andra svåra sjukdomar. I vissa fall har den äldre personen eller en anhörig till personen hört av sig och förklarat varför man inte vill besvara enkäten.

Tabell 6, innehåller en sammanställning av orsakerna till det kända bortfallet. Som framgår av tabellen är det många med hemtjänst som inte svarat därför att de inte vill och av de på särskilt boende är det många som inte svarat på grund av sjukdom.

**Tabell 6. Orsaker till bortfall**

Hemtjänst och särskilt boende, antal – 2025.

| Orsaker till bortfall                     | Hemtjänst | Särskilt boende |
|-------------------------------------------|-----------|-----------------|
| <b>Språkproblem</b>                       | 3         | 2               |
| <b>Bor utomlands</b>                      | 0         | 0               |
| <b>Vill inte</b>                          | 2 948     | 681             |
| <b>Avliden under undersökningens gång</b> | 33        | 56              |
| <b>Sjuk (inkl. demens)</b>                | 1 609     | 4 405           |
| <b>Retur avsändare</b>                    | 845       | 1 094           |
| <b>Tillfälligt förhinder</b>              | 1         | 1               |
| <b>Tom enkät</b>                          | 181       | 51              |
| <b>Okänd anledning</b>                    | 59 084    | 35 289          |
| <b>Summa bortfall</b>                     | 64 704    | 41 579          |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2025, Socialstyrelsen.

Det förekommer också partiellt bortfall, det vill säga att en person inte besvarat en enskild fråga. Partiellt bortfall kan till exempel bero på att en fråga inte är relevant, är svår att förstå, att frågan upplevs som för privat/känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan eller att instruktionerna misstolkas.

I enkäten till de som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst varierar det partiella bortfallet på de flesta av frågorna från en till sex procent men frågan ”Bor du tillsammans med någon annan vuxen?” har tio procent i bortfall. Det är oklart vad detta kan bero på. Även i enkäten till de som bor på särskilt boende varierar det partiella bortfallet på frågorna till den äldre personen från en till sex procent. Det största bortfallet är 12 procent på frågan som handlar om den äldre personen har upplevt något kränkande beteende från personalen. Det höga bortfallet kan bero på att frågan kan uppfattas som känslig att svara på.

## Jämförelser mellan åren – Hemtjänst

I tabell 7 nedan redovisas jämförelser över åren 2013 till 2025 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat på enkäten till dem som bor i ordinärt boende. Jämförelser från 2013/2014 och framåt visar att:

- Andelen män har ökat i jämförelse med andelen kvinnor. Män tenderar generellt att svara mer positivt än kvinnor.
- Andelarna i de två yngre åldersgrupperna har ökat och andelarna i de två äldre åldersgrupperna har minskat i motsvarande grad över tid. Yngre tenderar generellt att svara mer kritiskt än äldre personer.
- Andelen enkäter som besvarats av enbart någon annan har minskat och både andelen som besvaras av den äldre själv och av den äldre tillsammans med någon har ökat över tid men inte i jämförelse med 2020 då det var en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv (troligen på grund av coronapandemin och rekommendationerna om att undvika sociala kontakter). De som svarar själva tenderar generellt att svara mer positivt än de som fått hjälp med att svara och de svar som lämnats av anhörig eller annan.

**Tabell 7. Svarsfördelning – Grupperat på kön, ålder och vem som har svarat**

Hemtjänst. Andelar i procent (%) åren 2013–2025. Undersökningen gjordes inte 2021.

|                           | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|---------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| <b>Kön</b>                |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| Män                       | 31   | 32   | 32   | 33   | 33   | 34   | 34   | 35   | 35   | 36   | 37   | 37   |
| Kvinnor                   | 69   | 68   | 68   | 67   | 67   | 66   | 66   | 65   | 65   | 64   | 63   | 63   |
| <b>Ålder</b>              |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| 65–74 år                  | 12   | 14   | 14   | 14   | 14   | 14   | 14   | 14   | 15   | 12   | 12   | 12   |
| 75–84 år                  | 34   | 36   | 33   | 36   | 36   | 36   | 37   | 37   | 37   | 39   | 39   | 39   |
| 85–94 år                  | 49   | 45   | 48   | 45   | 45   | 45   | 43   | 43   | 41   | 43   | 43   | 43   |
| 95+ år                    | 6    | 4    | 7    | 5    | 5    | 5    | 5    | 5    | 7    | 6    | 6    | 6    |
| <b>Vem som har svarat</b> |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| Den äldre själv           | -    | 49   | 50   | 46   | 47   | 51   | 52   | 59   | 54   | 55   | 56   | 57   |
| Den äldre ihop med någon  | -    | 11   | 12   | 11   | 11   | 10   | 10   | 10   | 11   | 16   | 15   | 15   |
| Enbart någon annan        | -    | 40   | 38   | 43   | 42   | 40   | 38   | 31   | 35   | 29   | 29   | 28   |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2025, Socialstyrelsen.

## Jämförelser mellan åren – Särskilt boende

I tabell 8 nedan redovisas jämförelser över åren 2013/2014 till 2025 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat på enkäten till dem som bor på särskilt boende. Jämförelser från 2013/2014 och framåt visar att:

- Andelen män har ökat något i jämförelse med andelen kvinnor. Män tenderar generellt att svara mer positivt än kvinnor.
- Andelarna i de två yngre åldersgrupperna har ökat över tid och andelarna i de två äldre åldersgrupperna har minskat i motsvarande grad men fördelningen har varierat lite genom. Yngre personer tenderar att svara mer negativt än äldre.
- Andelen enkäter som besvarats av enbart någon annan har minskat betydligt och både andelen som besvaras av den äldre själv och av den äldre tillsammans med någon har ökat över tid men inte i jämförelse med 2020 då det var en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv och en ovanligt liten andel som besvarades av den äldre tillsammans med någon (troligen på grund av coronapandemin och besöksförbuden på äldreboenden). De som svarar själva tenderar generellt att svara mer positivt än de som fått hjälp med att svara och de svar som lämnats av anhörig eller annan.

**Tabell 8. Svarsfördelning – Grupperat på kön, ålder och vem som har svarat**

Särskilt boende. Andelar i procent (%) åren 2013–2025. Undersökningen gjordes inte 2021.

|                           | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|---------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| <b>Kön</b>                |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| Män                       | 30   | 30   | 30   | 30   | 30   | 31   | 31   | 32   | 32   | 32   | 33   | 33   |
| Kvinnor                   | 70   | 70   | 70   | 70   | 70   | 69   | 69   | 68   | 68   | 68   | 67   | 67   |
| <b>Ålder</b>              |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| 65–74 år                  | 7    | 8    | 7    | 8    | 9    | 9    | 9    | 9    | 10   | 8    | 8    | 8    |
| 75–84 år                  | 26   | 28   | 25   | 28   | 28   | 28   | 28   | 30   | 33   | 31   | 31   | 32   |
| 85–94 år                  | 54   | 53   | 54   | 53   | 51   | 51   | 51   | 49   | 46   | 48   | 48   | 47   |
| 95+ år                    | 13   | 10   | 14   | 11   | 12   | 12   | 13   | 13   | 12   | 13   | 13   | 13   |
| <b>Vem som har svarat</b> |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |      |
| Den äldre själv           |      | 11   | 12   | 12   | 12   | 13   | 13   | 18   | 14   | 14   | 15   | 15   |
| Den äldre ihop med någon  |      | 21   | 22   | 23   | 23   | 24   | 24   | 19   | 25   | 30   | 33   | 33   |
| Enbart någon annan        |      | 68   | 66   | 65   | 65   | 64   | 63   | 64   | 62   | 56   | 52   | 52   |

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2025, Socialstyrelsen.

## Statistiska mått och redovisningsgrupper

Resultaten redovisas som andelar och beskriver hur de som svarar på enkäten uppfattar äldreomsorgen. Andelarna beräknas enbart på de personer som angav ett annat svar än ”Vet inte/Ingen åsikt”. I Excelfilerna som redovisar resultat ner på enhetsnivå finns det för de som har minst 30 personer som har svarat, resultat fördelade på bakgrundsvariablerna:

- Om verksamheten drivs i offentlig eller privat regi.
- Respondentens kön.
- Respondentens ålder – grupperat.
- Svar på frågan ”Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?”.
- Svar på frågan ”Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?”.

I tabellbilagan med nationella resultat (Bilaga Hemtjänst och särskilt boende, nationella resultat 2025) finns dessutom ytterligare några redovisningar utifrån bakgrundsvariablerna:

- Svar på frågan ”Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?”.
- Om respondenten svarat på papper eller webb.
- Svar på frågan ”Bor du tillsammans med någon annan vuxen?” (Hemtjänst).
- SKR:s kommungruppsindelning.
- Befolkningsgrupp (antal i kommunen).

Redovisningen sker så långt statistiken medger utan att det finns risk för att några enskilda personers svar ska röjas.

Undersökningen är en totalundersökning med ett stort antal svarande. I den separata tabellbilagan med nationella resultat redovisas svaren på samtliga frågor, med andelar och felmarginaler med två decimalers noggrannhet. Ett 95-procentigt konfidensintervall beräknas som  $\pm$  felmarginalen och blir mycket smalt för så här stora undersökningsgrupper. Jämförelser bör ändå göras med viss försiktighet eftersom undersökningen har ett relativt stort bortfall.